

LP12 – Managerul de referințe Mendeley

Am studiat anterior modalitatea de introducere a cuprinsului automat, bazându-ne pe referințele automate preluate de la secțiunile de text ce au aplicat stiluri de tip Heading, scutind mult timp și efort în crearea organizării și cuprinsului unui document Word amplu. În cadrul acestei lucrări practice vom învăța încă o modalitate prin care putem scuti timp prețios în realizarea unei lucrări, utilizând un management pentru referințe (citări) automat în Word.

Adesea, suntem nevoiți să introducem într-o lucrare citări către anumite lucrări scrise de alți oameni și pe baza cărora ne fondăm cercetarea proprie. Este obligatorie menționarea, după fiecare cuvânt, propoziție sau paragraf (unde e cazul) a surselor de unde provin elementele introduse de noi în lucrare și care nu ne aparțin, sub formă de citare. Aceste citări apar în text sub forma unor trimiteri către rubrica Bibliografie, unde detaliile de identificare a lucrărilor citate sunt prezentate: Nume autori, An publicație, Titlu carte, Nume jurnal, Pagini, Serie și număr volum ș.a. Toate intrările în text trebuie să se regăsească și în rubrica Bibliografie, iar toate intrările din Bibliografie trebuie să fie citate cel puțin o dată în corpul lucrării, în caz contrar existând posibilitatea ca lucrarea să fie tratată ca un potențial caz de plagiat.

Din fericire, există o serie de programe utilitare care permit introducerea și actualizarea automată a citărilor într-un document Word sau LibreOffice. Amintim aici Zotero și EndNote (acesta din urmă este cu plată). Noi vom utiliza aplicația Mendeley Desktop. Pe lângă managementul referințelor, acestea permit și modificarea stilului utilizat pentru a cita.

Instalare aplicație Mendeley Desktop

Instalarea aplicației se face în mod diferit, în funcție de sistemul de operare utilizat. Pentru **Windows**,

Mendeley Desktop is still available

[Learn more](#)

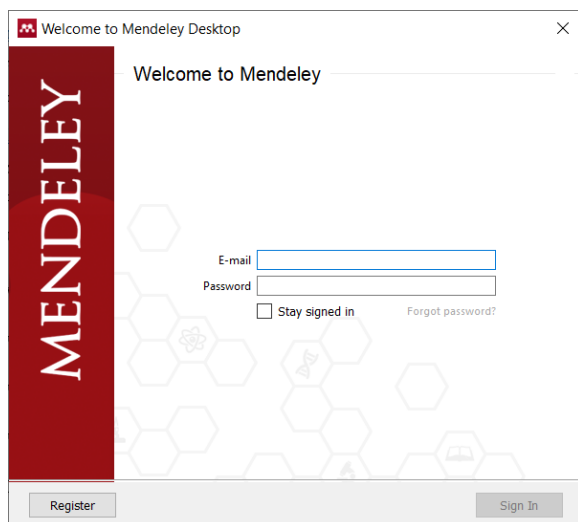
navigăm (via Google sau direct) pe adresa aplicației (<https://www.mendeley.com/>) unde

selectăm [Download](#) (vom fi redirecționați la pagina de descărcare a *Mendeley Reference Manager* (un program similar, <https://www.mendeley.com/download-reference-manager/windows>). Aici apăsăm pe butonul [Learn more](#) pentru a naviga la pagina de descărcare a **Mendeley Desktop** (<https://www.mendeley.com/reference-management/mendeley-desktop>) de unde apăsăm [Download now](#) iar apoi *Download Mendeley Desktop for Windows* și așteptăm descărcarea installer-ului. Deschidem installer-ul și urmăm pașii de instalare.

Pentru **distribuții bazate pe Linux**, precum Ubuntu, navigăm la pagina de descărcare oficială (<https://www.mendeley.com/download-mendeley-desktop-legacy/linux>) și descărcăm versiunea pe 64-biți pentru sistemul de operare dorit (64-bit generic, sau Ubuntu; 32-bit doar pentru calculatoarele foarte vechi). Fișierul de instalare are extensia .deb. Acesta poate fi descărcat și instalat din Terminal (în Ubuntu) cu următoarele comenzi:

```
wget -c https://desktop-download.mendeley.com/download/apt/pool/main/m/mendeleydesktop/mendeleydesktop_1.19.6-stable_amd64.deb
sudo dpkg -i mendeleydesktop_1.19.6-stable_amd64.deb
sudo rm -rf mendeleydesktop_1.19.6-stable_amd64.deb
sudo apt --fix-broken install -y
```

Prima comandă descarcă fișierul de instalare (deci ne scutește de căutarea fișierului pe internet); cea de a doua instalează efectiv programul. Comanda 3 șterge fișierul de descărcare pentru a salva spațiu, iar ultima comandă permite eliminarea unor potențiale incompatibilități apărute după instalare. Dacă utilizăm sisteme de operare Linux cu manager Flatpak, precum Endless OS, căutăm *Mendeley Desktop* în Managerul de aplicații al sistemului de operare sau utilizăm versiunea generică descărcată de pe Website.

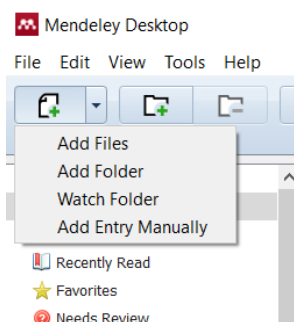

Crearea unui cont Elsevier

După instalare vom fi întâmpinați de o fereastră care ne solicită crearea unui cont pentru a putea utiliza programul și a ne construi o librărie de referințe pe care să o putem accesa de pe orice dispozitiv. Apăsăm butonul **Register** și urmăm pașii pentru a ne crea un nou cont, cu care ne vom loga în aplicație (putem alege să rămânem sau nu logați pe viitor prin bifarea/debifarea funcției *Stay signed in*).

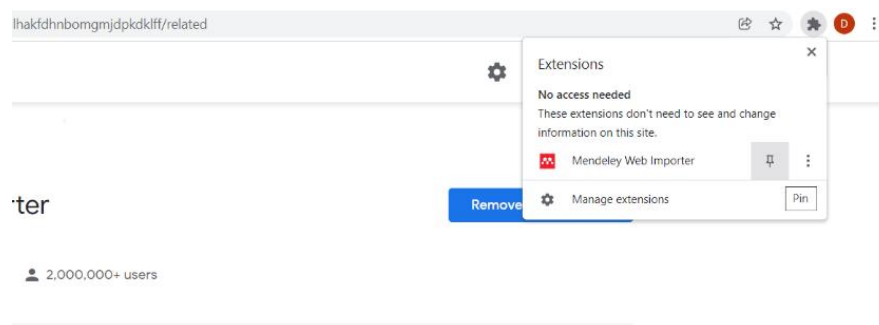
Instalarea Web importer

Pentru a adăuga elemente noi în biblioteca noastră virtuală, putem proceda la adăugarea manuală de referințe, utilizând butonul de adăugare (Add) din partea stânga-sus a ferestrei Mendeley Desktop (suntem nevoiți să procedăm astfel pentru cărți mai vechi, de exemplu). Este însă mult mai ușor să importăm datele de identificare a documentelor direct de pe pagina web unde regăsim documentul (vom continua cu exemplul unui articol). Pentru aceasta, suntem nevoiți să instalăm o extensie (Add-on sau Extension) în browser-ul favorit, Firefox sau Chrome.

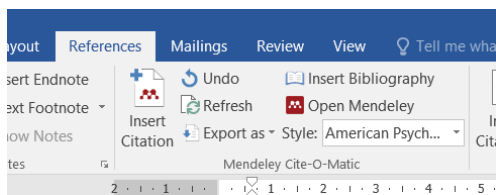
În Chrome, navigăm la adresa <https://chrome.google.com/webstore/detail/mendeley-web-importer/dagcmkpagjlhakfdhnbomgmjdpkdklff> (este posibil ca acest link să se modifice, căutăm în acest caz pe Google *Mendeley importer addon for Chrome*) și adăugăm extensia apăsând butonul **Add to Chrome** iar apoi **Add extension**. Regăsim un buton gri sub formă de piesă de puzzle pe care, dacă dăm click, vedem extensia *Mendeley Web Importer* și apăsăm pioneza (Pin) ca să avem butonul roșu la îndemână (să nu mai fie ascuns).

Pentru **Firefox**, navigăm la <https://addons.mozilla.org/ro/firefox/addon/mendeley-web-importer> (este posibil ca acest link să se modifice, căutăm în acest caz pe Google *Mendeley importer addon for Firefox*)

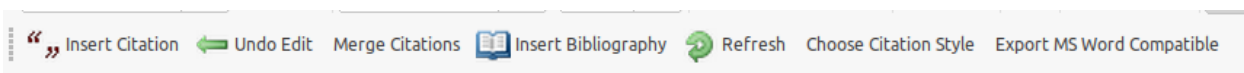
și adăugăm extensia într-un mod asemănător cu pașii urmați pentru Chrome. Butonul roșu va apărea automat lângă bare de adrese, în partea de sus a browser-ului.

Instalarea plug-in Mendeley în editorul de texte preferat

În continuare, este necesar să inserăm un plug-in dedicat pentru citări cu Mendeley în editorul de texte preferat, Word sau LibreOffice. Închidem toate instanțele de Word sau LibreOffice și mergem în Mendeley Desktop → Tools → Install MS Word Plugin (sau Libreoffice Plugin). Acum când

deschidem Word (meniul References) sau LibreOffice vom regăsi butoanele necesare pentru adăugarea de citări. Plug-in-ul se numește Mendeley Cite-O-Matic. În LibreOffice e posibil să fim nevoiți să

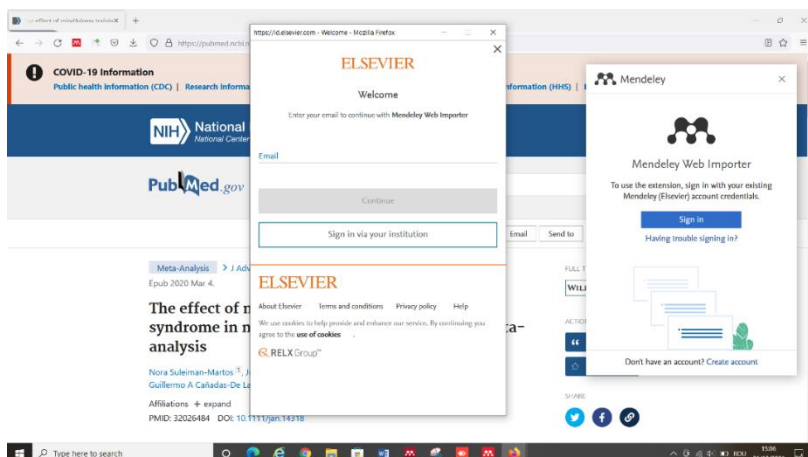

repoziționăm meniul, prin click&drag din partea stângă a meniului Mendeley (pe linia punctată neagră verticală).

Adăugarea de articole în biblioteca personală Mendeley

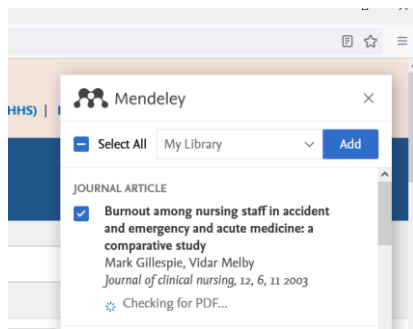
Pentru a adăuga primul articol în biblioteca personală, este necesar să navigăm pe Web (folosind Firefox sau Chrome, tot acolo unde avem instalat și importer-ul Mendeley) la pagina unde regăsim articolul, de preferat în PubMed. Ca exemplu, vom începe prin a adăuga două articole în colecție, pe care le regăsim la adresele <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/14632977/> și <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32026484/>.

După ce intrăm pe primul link, apăsăm butonul roșu din Chrome/Firefox pentru a deschide meniul aferent

Mendeley. Aici, suntem obligați să ne logăm (Sign in) și să introducem credențialele pentru Mendeley, aceleași cu cele din aplicație (se deschide o nouă fereastră pop-up). După ce ne logăm, vom vedea că Mendeley a identificat în mod corect documentul pe care încercăm să-l adăugăm, deci vom apăsa

butonul albastru Add. Din acest pop-up putem verifica sau modifica caracteristicile documentului pe care urmează să îl adăugăm în colecția personală Mendeley, însă putem face ulterior orice modificări direct din

Mendeley Desktop, din dreapta, după ce selectăm articolul. Se întâmplă, destul de des, ca datele de identificare ale documentului preluate de Mendeley Importer să nu fie exacte, deci este necesar să facem o verificare rapidă. După ce adăugăm acest document, mergem pe link-ul al doilea și adăugăm în librărie și acel articol.

Din Mendeley Desktop, apăsăm butonul **Sync** pentru a sincroniza colecția on-line cu cea de pe calculatorul nostru. Acum, vom vedea cele două articole în librărie. Click pe unul din ele pentru a analiza panoul din dreapta, unde găsim toate detaliile de identificare ale articolelor, cum ar fi autorii, anul publicării, jurnalul, volum, număr, pagini și

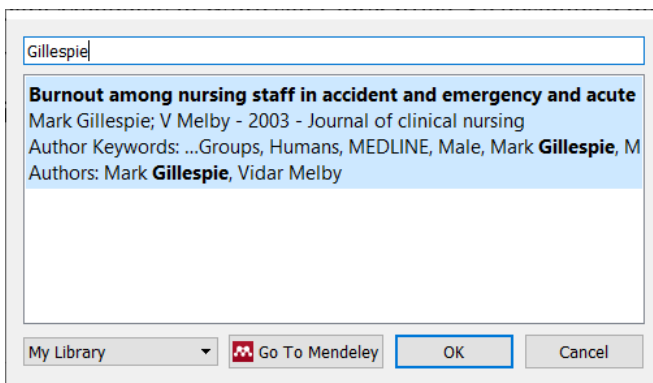
altele. Orice modificare făcută aici se va perpetua și în colecția on-line. Atenție, este de preferat să ignorăm panoul pe fond galben și să nu apăsăm butonul **Search** (poate altera datele semnificativ și ireversibil).

Inserarea citărilor într-un document Word/LibreOffice

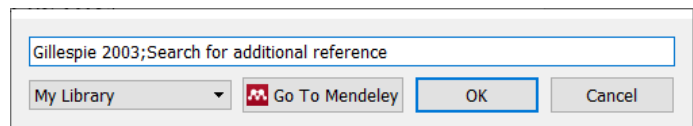
Nu rămâne decât să deschidem un nou document Word/LibreOffice și să introducem citări. Mutarea documentului pe un alt PC nu va duce la distrugerea citărilor, dacă vom folosi același editor de texte și ne logăm în aplicația Mendeley pe noul PC (un avantaj important).

Să scriem în document următoarea frază:

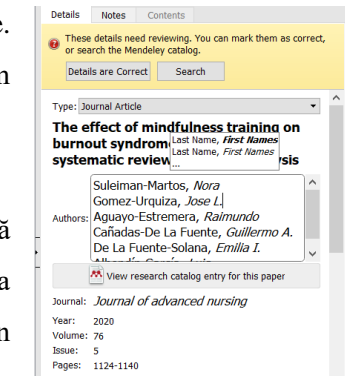
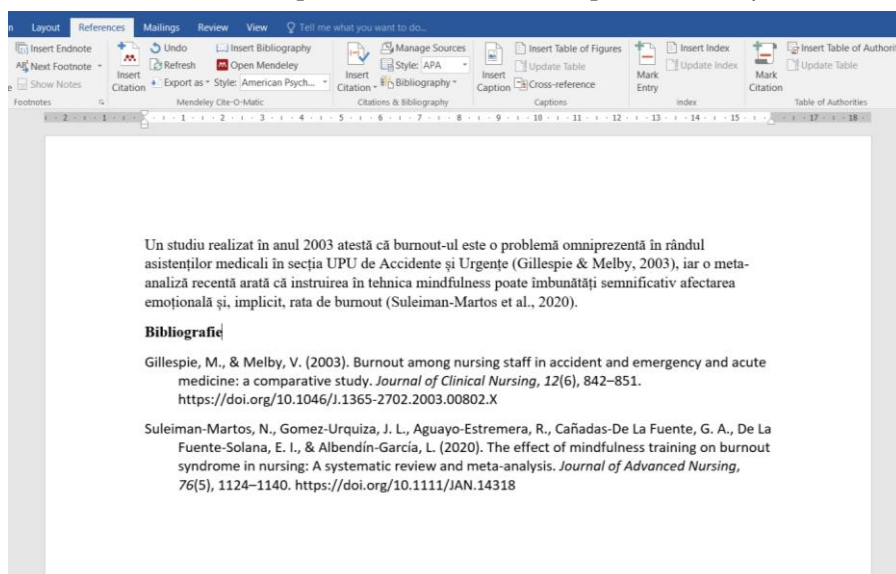
Un studiu realizat în anul 2003 atestă că burnout-ul este o problemă omniprezentă în rândul asistenților medicali în secția UPU de Accidente și Urgențe, iar o meta-analiză recentă arată că instruirea în tehnica mindfulness poate îmbunătăți semnificativ afectarea emoțională și, implicit, rata de burnout.

intrarea găsită de Mendeley pentru a o selecta, apoi click pe **OK**. Dacă greșim, apăsăm tasta **Esc** și ieșim din căutare. Putem vedea că fereastra permite adăugarea unei a doua citări în cadrul aceiași paranteze. Nu e cazul în acest moment. După

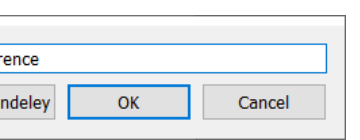

ce introducem citarea 1, punem cursorul la finalul textului, după „rata de burnout” și introducem cea de a doua citare, la articolul publicat în anul 2020. Apăsăm Enter și inserăm un nou paragraf, în care scriem

Acum, trebuie doar să inserăm citările și Bibliografia. Punem cursorul după cuvântul „Urgențe” și apăsăm butonul **Insert citation** din bara Mendeley în Word sau LibreOffice. Se deschide o mini-fereastră de căutare a citării care se dorește a fi introdusă. Vom căuta după numele de familie al primului autor al articolului publicat în 2003, adică „Gillespie”. Click pe

intrarea găsită de Mendeley pentru a o selecta, apoi click pe **OK**. Dacă greșim, apăsăm tasta **Esc** și ieșim

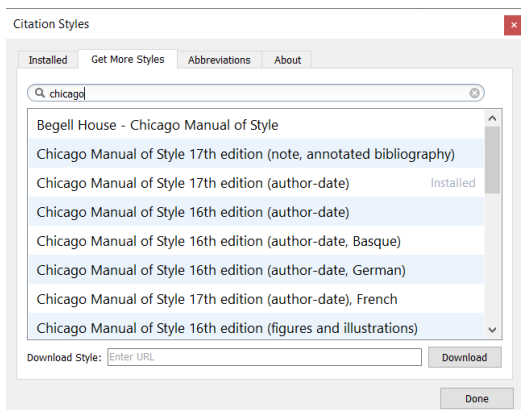
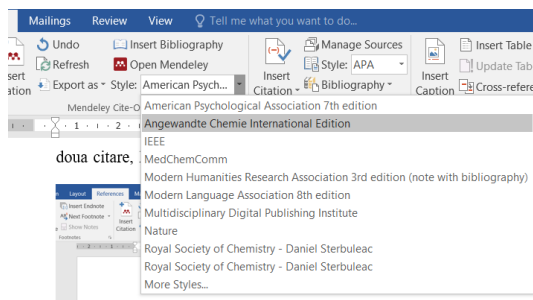
ce introducem citarea 1, punem cursorul la finalul textului, după „rata de burnout” și introducem cea de a doua citare, la articolul publicat în anul 2020. Apăsăm Enter și inserăm un nou paragraf, în care scriem

titlul **Bibliografie** îngroșat, iar apoi încă un paragraf, unde vom introduce bibliografia automată folosind butonul **Insert Bibliography** din bara Mendeley. Textul ar trebui să arate astfel ca în imaginea adiacentă. Orice modificare ulterioară (editare citare, ștergere

citare etc.) ar trebui urmată de apăsarea butonului **Refresh**.

Modificarea stilului de citare

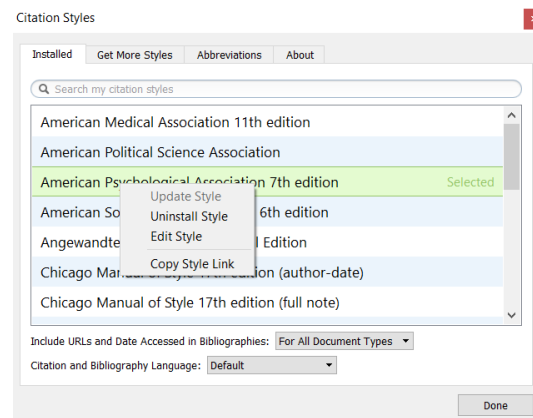
Putem modifica modul în care citările sunt prezentate în text și respectiv Bibliografie. Stilul utilizat inițial pentru introducerea citărilor este American Psychological Association 7th Edition. Acesta utilizează sintagma „et al.” când articolul are minim 3 autori, simbolul „&” atunci când sunt doi autori, iar bibliografia este formatată corespunzător (*Italic* la numele jurnalului, „...” când sunt foarte mulți autori, se introduce link-ul către articol etc.).

Putem selecta un alt stil, mergând la meniul tip drop-down Styles → More Styles → Get More Styles unde căutăm stilul dorit. Sau, în Tab-ul Installed unde regăsim câteva stiluri deja instalate. Cel mai probabil, niciun stil nu va fi pe placul nostru, întrucât cutuma din literatura științifică românească cere utilizarea sintagmei și colab. când sunt mai mult de trei autori și a cuvântului și care să separe numele de familie când sunt doar doi autori.

Pentru a

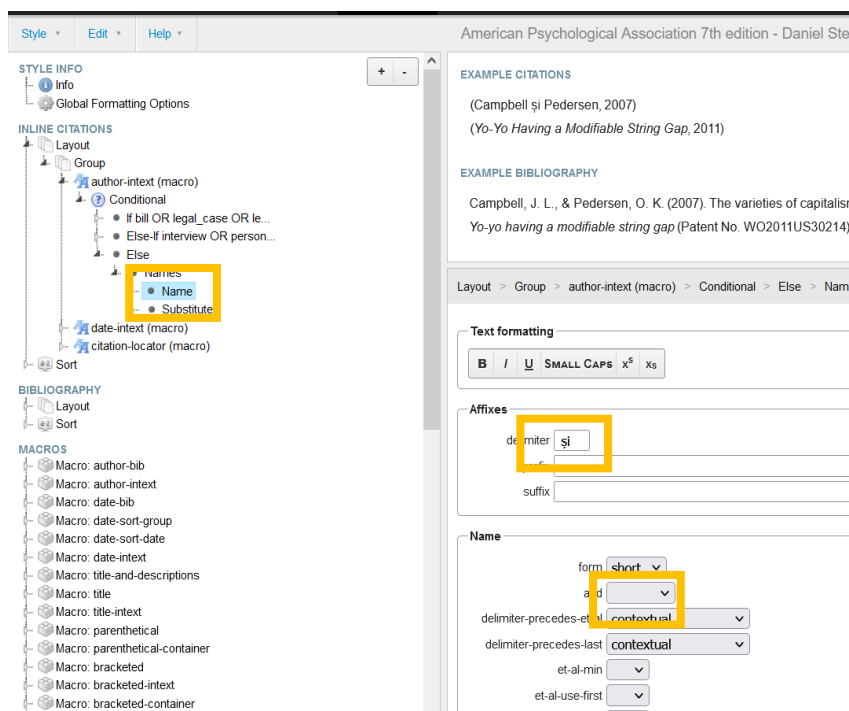
modifica un stil, vom oferi un exemplu bazat pe modificarea stilului American Psychological Association 7th Edition. Navigăm la Styles → More Styles → Installed → Stilul în cauză (click dreapta) → Edit Style. În acest moment, se va deschide într-un browser Web Editorul pentru stiluri al Mendeley.

Utilizarea acestui Editor (CSL Editor) este destul de complexă și ar trebui făcută doar dacă este solicitată utilizarea unor anumite standarde în introducerea citărilor iar cele clasice (APA, Chicago etc.) nu sunt acceptate. Familiarizarea cu Editorul necesită dedicarea unor resurse temporale suficiente, însă programul permite vizualizarea modificărilor efectuate în mod interactiv.

Dacă dorim să modificăm simbolul & putem da click direct pe citarea exemplu Campbell & Pedersen, 2007, între numele autorilor. Se deschide direct meniul în stânga INLINE CITATIONS → Layout → Group → author-intext (Macro) → Conditional → Else → Names. Navigăm la Name, introducem jos la Affixes → delimitar sintagma „ și ” (fără ghilimele, dar cu spațiu înainte și după). Ulterior navigăm jos, la Name → and și selectăm prima din cele trei opțiuni – BLANK (adică nimic, căsuța goală, nici „text” și nici „symbol”). Citarea va arăta acum astfel: Campbell și Pedersen, 2007. Modificările trebuie salvate din meniul din stânga-sus (Style → Save style as → Save) și permitem din browser deschiderea aplicației Mendeley (Open link).

Pe pagina web a Mendeley regăsim un ghid de utilizare ce include diverse tutoriale (<https://www.mendeley.com/guides>) printre care și un tutorial pentru CSL Editor (<https://www.mendeley.com/guides/csl-editor/>); acesta din urmă explică cum putem modifica bibliografia pentru a include sau exclude diverse elemente.

Alte tutoriale pot fi căutate pe Web. Dacă dorim să folosim „și colab.” în loc de „et al.” trebuie să apelăm la Code Editor (partea de sus) din browser-ul Web și să facem modificarea necesară (pentru a salva ne întoarcem la Visual Editor), așa cum se arată în imaginea de mai jos (se adaugă o linie de cod). Din nefericire, modificarea nu va funcționa decât utilizând site-ul original Citation Styles, pe care îl putem accesa la adresa:

<https://editor.citationstyles.org/about/> unde modificăm stilul dorit, îl salvăm și apoi în încărcăm în Mendeley. La nevoie, ca alternativă, putem înlocui, la final, sintagma „et al.” cu sintagma „și colab.” folosind funcția **Find & Replace** din Word/LibreOffice.

